

DELAJSKI SVETI RAZPRAVLJAJO O ZAKLJUČNIH RAČUNIH v podjetjih „Oktobarska sloboda“ in „Ivan Milutinović“

Delavska sveta podjetij »Oktobarska sloboda« iz Beograda in »Ivan Milutinović« iz Zemuna sta razpravljala o rezultatih, ki sta jih dosegli njuni podjetji v letu 1955 na po treh sestankih in odobrila zaključne račune.

Samo dejstvo, da se o letnih rezultatih podjetja razpravljajo na več sestankih delavskih svetov, priča o tem, da je bila tem vprašanjem posvečena ustrežajoča pozornost.

Dve različni poročili

Poročilo tako enega kakor drugega podjetja sta sestavljeni dovolj izčrpno in nudita sliko njegovega poslovanja v letu 1955. Sama struktura poročil pa je različna, čeprav so tako v prvem, kakor v drugem podjetju obdelana delna ista vprašanja.

Medtem ko je poročilo »Oktobarske slobode« sestavljeno po posameznih ekonomskih kategorijah (kakor so proizvodnja, norme, odpadki, kvaliteta itd.), znotraj teh pa so objavljeni podatki o posameznih oddelkih in obratih, so v poročilu »Ivana Milutinovića« najprej objavljeni finančni podatki in rezultati za vse podjetje, šele potem pa drugi podatki, ki se nanašajo na izpolnjevanje norm, proizvodnjo v tehničnem pogledu itd.

Poročilo »Oktobarske slobode« je sestavljeno centralno, pri čemer so posamezne službe in obrati sodelovali pri sestavljanju poročila s svojimi individualnimi podatki za vsako vrsto navedb. Poročilo »Ivana Milutinovića« je sestavljeno od posameznih služb ali obratov z vsemi vrstami podatkov, ki so se nanašali na njihovo dejavnost. Tako imamo v tem zadnjem poročilu oddvojena poročila gospodarsko računskega sektorja, komercialnega oddelka, tehničnih oddelkov itd. Čeprav ni mogoče ugovarjati taki metodi sestavljanja poročila, se nam vendar zdi, da je metoda, ki jo je uporabila »Oktobarska sloboda« bolj dostopna in bolj pregledna.

Organizacija tako enega kakor drugega podjetja je glede obratovanja, izkazovanja in izkoriščanja podatkov na znatni višini. Tako prvo kakor drugo poročilo vsebuje zelo zanimive podatke o izpolnitvi plana podjetja. Toda medtem ko podjetje »Ivan Milutinović« primerja večino podatkov o planu in izpolnitvi v letu 1955 tudi s podatki plana in izpolnitve v letu 1954,

podjetje »Oktobarska sloboda« primerja le nekatere teh podatkov. Mišljenja smo, da je to pomanjkljivost poročila »Oktobarske slobode«. Celo podatki »Ivana Milutinovića«, ki jih primerjajo s podatki prejšnjega leta, pravtako niso zadostni. Letno poročilo bi moralo vsebovati za vse pomembnejše podatke primerjalne pregleda za nekaj let nazaj, da bi bilo mogoče videti splošno težnjo poslovanja podjetja, njegov uspeh, stagnacijo ali padec.

So še druge razlike med poročili teh dveh podjetij. Medtem, ko poročilo »Oktobarske slobode« pri negativnih pojavih tako v proizvodnji kakor v kakovosti išče v prvi vrsti subjektivne napake, pomanjkljivosti in podobno, ter si prizadeva, da bi jih analiziralo, iz poročila »Ivana Milutinovića« ni mogoče razbrati take težnje. V poročilu podjetja »Ivan Milutinović« se navajajo za morebitne negativne pojave predvsem objektivni razlogi. Kaže celo, da so bili nekateri taki pojavi pri tem podjetju v poročilu premočno poudarjeni in le registrirani, medtem ko po drugi strani zelo naglašajo vsak uspeh.

Medtem ko govori poročilo podjetja »Oktobarska sloboda« na celih šestih straneh o kakovosti izdelkov, in to po posameznih oddelkih, o bonifikacijah, ki so jih morali priznati kupcem na temelju njihovih reklamacij, govori poročilo podjetja »Ivan Milutinović« o reklamacijah le v dvanajstih vrstah, o kakovosti pa posebej sploh ne razpravlja. Tudi teh 12 vrst pa se končuje z besedami: »Po našem mišljenju smo z razpoložljivimi sredstvi tudi v tem pogledu dosegli vidne rezultate.« V poročilu »Oktobarske slobode« so zelo podrobno našteje v šestih točkah za šest obratov: »pomanjkljivosti glede kvalitete v toku leta 1955, ki bi jih lahko bilo z več volje, nadzorstva, pozornosti in razumevanja znatno manj, kakor jih je bilo«.

O primanjkljajih in presežkih

V obeh podjetjih so najbolj živo razpravljali o primanjkljajih in presežkih, ki so jih ugotovili ob inventariziranju zalog. Razlike med dejanskim stanjem, ki ga je izkazovalo književno vodstvo (predvsem je šlo za presežke) so bile tako v prvem kakor v drugem podjetju znat-

ne. Toda, medtem ko je upravni odbor »Oktobarske slobode« predlagal delavskemu svetu, ta pa je to tudi sprejel, naj se posamezniki, ki so dobro vodili zaloge, nagradijo, tisti pa, ki so izkazovali razlike, naj se kaznujejo z 10% plače, je delavski svet »Ivana Milutinovića« sprejel poročilo komisije za inventarizacijo in bil za vse presežke ter primanjkljaje mnenja, da so nastali iz objektivnih vzrokov. Vendar pa je delavski svet »Ivana Milutinovića« sprejel vrsto ukrepov, da bi v prihodnje mnoge stvari popravil, kot n. pr., da naj vse tehnične pregleda merilniški urad, da se postavijo pušči, da morajo vse zahteve po materialu podpisovati samo šefi oddelkov in podobno.

Zanimivo je, da je bil tako v prvem kakor v drugem podjetju ob istem času (1. aprila 1. 1955) sprejet premijski pravilnik. Rezultati, ki so jih dosegli po uvedbi premij, so zelo pomembni, posebno glede povečanja delovne produktivnosti. To je bilo naglašeno tudi v razpravljanju na sestankih delavskih svetov ter hkrati poudarjeno, da je tudi brez vložitve novih sredstev mogoče doseči pomembne rezultate.

Na sestanku delavskega sveta »Oktobarske slobode« so po razpravi o razlikah v zalogah največji del časa posvetili izboljšanju kakovosti izdelkov, pri čemer so znova analizirali vzroke posameznih pomanjkljivosti. S tem v zvezi so posebno poudarili potrebo po nadaljnji ustaljeni kakovosti izdelane delovne sile, s samim tem pa izboljšanje strokovnosti delavcev, kakor tudi zasedbo delovnih mest nadzornikov kakovosti.

Delavski svet »Ivana Milutinovića« je najdlje razpravljal o menzi, v kateri se je pojavila izguba, ki jo je bilo treba plačati iz plač ustvarjenih z dobičkom. Razen tega so razpravljali tudi o kreditni politiki podjetja glede na to, da je bil žiro račun pri Narodni banki pogosto blokiran.

Manjkajo primerjave podatkov iz več let

V prejšnjih opisih posameznih razprav o zaključnih računih je bilo povedano, da se razpravljanje vodi predvsem o problemih in kako so bili objavljeni v samem poročilu. Razpravljanje o zaključnih računih podjetij »Oktobarska sloboda« in »Ivan Milutinović« to potrjuje.

Razpravljanje v »Oktobarski slobodi« je bilo boljše od razpravljanja v podjetju »Ivan Milutinović«. Dejstvo, da je bilo v poročilu »Oktobarske slobode« toliko prostora posvečenega vprašanju kakovosti, je izpodbudilo člane delavskega sveta, da so odprto in podrobno analizirali to vprašanje. Ugotovitev, da so doseženi rezultati v kakovosti vidni, pa je odvrnilo člane delavskega sveta »Ivana Milutinovića« na splošno od tega problema. Verjetno je, da je tudi sam sistem realizacije premij za dosežene uspehe v kakovosti izdelkov v podjetju »Ivan Milutinović« manj stimulativen, kakor je to v podjetju

Iz »Oktobarske Slobode«

»Oktobarska sloboda« (čeprav tega iz poročila ni videti), zaradi česar je pravtako moglo priti do desinteresanosti glede vprašanja kakovosti.

O presežkih in primanjkljajih, ki so jih ugotovili ob inventarizaciji, so v podjetju »Oktobarska sloboda« razpravljali na temelju poročila komisije za inventarizacijo, po predlogih upravnega odbora, da se posamezniki, ki so odgovorni za nastale presežke ali primanjkljaje kaznujejo, drugi pa, da se nagradijo za dobro vodstvo zalog. V podjetju »Ivan Milutinović« so o tej problematiki razpravljali samo na temelju poročila komisije za inventarizacijo in prav tako samo o predlogih komisije, naj se ugotovljeno stanje sprejme in odpravijo določene motnje.

S tem seveda ne mislimo, da razpravljanje na sestanku delavskega sveta »Ivan Milutinović« sploh ni bilo dobro ali, pa da poročilo ni bilo dobro, temveč smo mnenja, da sta bila poročila in razpravljanje o zaključnem računu v podjetju »Oktobarska sloboda« boljše, bolj odprta, brez odvečnega poudarjanja pozitivnih rezultatov in z več samokritičke glede negativnih pojavov kakor tudi z izkajanjem subjektivnih napak in vzrokov takih pojavov.

V prvem in drugem poročilu pa manjkajo, kakor je že bilo naglašeno, podatki za prejšnja leta, ki bi mogli primerjati ali postavljati v vrsto s podatki tekočega leta, povedati mnogo več kakor sama vzporeditev izpolnitve s postavljenim planom.

B. Race

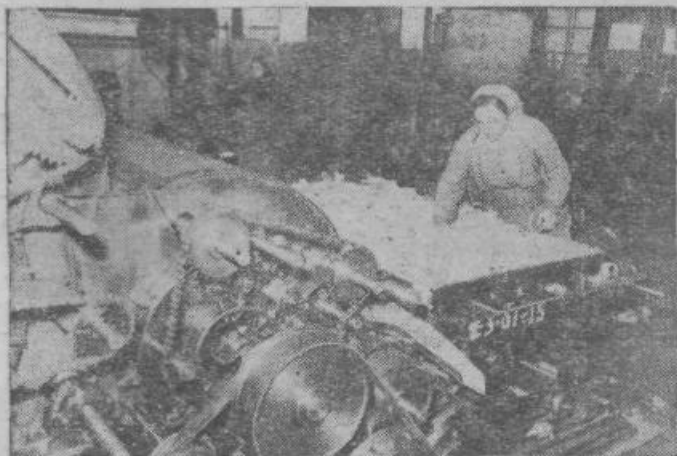
Izkoriščanje šole

Pri iskanju novih goriv posevčajo zadnje čase veliko pozornost šoti. Ta je sestavljena iz organskih ostankov rastlinskega izvora, ki jim je voda omogočila trohnenje. Kalorična vrednost šote se ravna po vrednosti premoga nižje kakovosti. Šote je največ v barjanski in podvodni zemlji, v slojih od pol pa do 5 metrov.

Šoto že od nekdaj uporabljajo prebivalci tistih področij, kjer jo je mogoče pridobivati, za gorivo. Ker navadno vsebuje okrog 90% vode, šoto običajno sušijo tudi vse leto, in sicer tako, da je razprostrto po zemlji. Problem sušenja šote je še danes najpomembnejše vprašanje v zvezi z njenim izkoriščanjem. Za sedaj sodijo, da je najprimernejši postopek, ki so ga od-

krili v Nemčiji, in se imenuje Madrukov postopek. Pri tem postopku surovo šoto zmešajo z določeno količino suhe šote in jo nato izpostavijo za eno minuto visokemu pritisku. Po tej operaciji se zmanjša količina vode za 55%, ostanek pa izločijo z gretjem.

Razen uporabe šote za gorivo, posebej za plinske turbine, mislijo, da je mogoče koristno uporabiti tudi njene kemične sestavine. To uporabo šote šele raziskujejo. Ugotovili so, da dobiš s suho destilacijo šote majhen odstotek visokokvalitetnega koksa, katrana, plina z več kot 10 odstotkom ogljikovega dioksida in veliko količino tekočine, ki vsebuje aceton, metilalkohol in amonjak.

Iz tovarne »Ivan Milutinović«